

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

A kiadóhivatalban átvéve:
 Egész évre... 18 kor.
 Negyedévre... 4 »
 Helyben háshoz hozva:
 Egész évre... 20 kor.
 Negyedévre... 5 »
 Vidékre postán szállítva:
 Egész évre... 24 kor.
 Negyedévre... 6 »

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hét és
 ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Nagyvár ad, Apáczai-utca 3.

A szerkesztőség kőiratok visszaszedésénél
 vagy megőrsésére nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a
 kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 8 fillér.

Kapunyitás.

(—a.) Vége van immár a politikai szünetnek is, vége a honatyák és a politikusok vakációjának. Ma megnyílnak ismét a törvényhozás csarnokai, megindul a munka a parlamentben.

Egyelőre nem ígérkezik valami lázas munka. Megválasztják a delegátusokat, néhány formális ülés után benyújtja a kormány a költségvetést, de már a bizottsági tárgyalásra nem kerül a sor, mert időközben megkezdődnek Bécsben a delegáció ülései.

A delegációk után jön a költségvetés bizottsági tárgyalása, ami persze heteket vesz igénybe. Mire ezzel elkészülnek, akkor már nagyon sürgős dolgok lesznek a parlamentnek. Akkor kerül ugyanis tárgyalás alá az első komoly javaslat, amely sorompóba szólítja a politikai küzdőfeleket: a bankszabadság megújítása. Ha addig valami előre nem látható véletlen komplikációt nem idéz elő, akkor ez lesz az új parlamentnek az első ütköző pontja.

A bankszabadság megújítása volt a lezajlott, másfél éves nagy politikai válságnak kiinduló pontja, előidézője. A bankosok pártja jó előre elkezdte a nagy kudarcot vallott akcióját, 1909. januárban (tehát csaknem két évvel ezelőtt!)

már nem tudták türtőztetni magukat. Holló, Justh, Batthyányi, Éber, Mérey és társaik már akkor forszírozták a dolgot. Nem akarták engedni, hogy a parlament bármit is tárgyaljon addig, míg előbb evvel nem végez. Wekerle, Andrássy, Kossuth és Apponyi hasztalan csitították őket. Van még addig sok más sürgősebb dolga a törvényhozásnak; majd ha azokat elvégzik, nyugodtabban foglalkozhatnak a bank ügyével is: van még arra elég idő. Nem használt az okos szó semmit, — ők csak a felzúgott szünet sугallatára hallgattak s a volt házelnöktől, Justh Gyulától kezdve, olyan kíméletlen erőszakkal és durvasággal léptek fel mindenki ellen, aki nem tartott velük, hogy végre is az okosabbak kitértek az utóól, ők pedig felborították a koalíciót, kettészakították a függetlenségi pártot, lehetetlenné tették minden kibontakozást és hosszas kísérletezés után jött az új kormány és nyomában a juniusi választás, amely oly csendessé tette a bankos vitézeknek egykor oly hangos pártját s úgy letörte azt, hogy a napokban bucsút mondanak a Royal-klub fényes és tágas termeinek és átvonulnak egy szerény, kisméretű helyiségbe, ahol majd szerényen meghúzódnak valami negyven egynéhányan.

Ha már most, ezek után rákerül

a majd a sor a bankszabadság megújítására, elképzelhetjük, hogy mily erővel tör ki majd ismét a szenvedélyes küzdelem.

Most már azonban alig fog ismét válságot felidézni, mert ahhoz bizony edes kevés az a negyven egynéhány ember. Egy pár hétig hangos lesz a parlament épülete, izzó a hangulata, talán botrányok is támadnak miatta, — de ahhoz nincsen többé erejük, hogy a bankszabadság megújítását megakadályozhassák. Ha nem is éppen arra a sokat emlegetett terminusra, arra az ominózus január elsőre, talán valamivel előbb, talán valamivel utóbb, mégis csak elintézi a parlament egy időre (valószínűleg hét esztendőre) a bankügyet annyi sok válságnak szerencsétlen előidézőjét.

De a parlamentre azután is nehéz küzdelmek várnak. Közében a hadügyi költségek emelése, távolabb pedig ami majd igazán próbára teszi a kormányt és pártjának erejét s újabb válságoknak lesz a magva a választói reform.

Ebből láthatólag érdekes politikai kampány nyílik ma meg a parlamentben. Ha csendesesen fog is indulni, annál zajosabb lesz a folytatása.

„TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

Az Ur Jézus hazájában.

Egész életemre eltörölhetetlenül lelkembe vésődött az a három négy nap, amelyet az Ur Jézusnak szűkebb hazájában, Názárethben és a Genezáreth tavának környékén töltöttem. Jeruzsálemhez az Üdvözítő életének legmeggrázóbb mozzanatai fűződnek: Názárethben és környékén minden oly kimondhatatlanul kedves. Ezen a vidéken fekszenek Kána, Naim, a Tábor hegye, Bethsaida, Kafarnaum, az első csodálatos kenyérszaporítás helye — és lehetetlen nem látni lélekben az Istenember jóságos alakját, ki ezeken a helyeken járt, mindenütt csak jót téve. Bethlehem is nagyon megható, de a mélyes hatást nem kis mértékben rontják a szakadár görögök; Galilea szentélyeiben a szakadároknak nincs helyük.

Názáreth (ma En-Nazirá, »a virágváros«) festői módon terül el a hegyoldalon. Mindenütt kertek szegélyezik, melyek valóban méltóvá teszik nevéhez. Legfőbb szentélye, az angyali üdvözlés (Annuntiatio) temploma, azonnal szembe-tűnik, mihelyt az utas Jafa felől közeledik. 11000 lakosa van, kik közül csak 2000 a mohamedán; a többi legnagyobb részét latin és görög szertartású katolikusok képezik.

A názárethi Cs. a Nuovában egy malackai* születésű franciskánus testvér fogadott; az olvasó elgondolhatja meglepetésüket és kölcsönös örömlüket. A jó íráter beszélte talán a vi-

* Pozsony megye.

lágnek minden nyelvét, de csak a maga módja szerint. Jó értelemben véve, meg volt kenve minden hájjal: pompásan ismerte az arabokat és sok előzetes tanáccsal szolgált a lóhajcsárral (mukari) való alkudozásra és több hasonló dologra.

A megérkezés délutánját a városka bejárására használtuk. Legelső dolgunkat természetesen a főszentély megtekintése képezte. Értető megfigyeléssel léptünk az angyali üdvözlés helyére, arra a szent helyre, ahol a Boldogságos Szűz és szent József laktak, s ahol az Istenember 30 éven keresztül »engedelmes volt nekik.« Mária házában egy részét az a grotta képezte, mely fölött a mai templom áll; a ház többi része mesterséges építkezés volt. A templom elég egyszerű és igen érdekes története van. Már Szent Ilona császárné építtetett nagy bazilikát az angyali üdvözlés helyére, s a régi templom mozaikja helyével közel még ma is szépen látszik. A mostani templom udvarán tavaly óta folyó ásások megmutatták, hogy a régi bazilika 78 m. hosszú és 28 m. széles volt. E templomot megújították a keresztiesek, de 1638-ban a törökök elfoglalták Názárethet és a templomot is elpusztították. Egy álló évszázadon keresztül nem lehetett megszerezni a szultán engedélyét a templom felépítésére. Végre 1740-ben akadt egy jóérzelmű kaimakam (helytartó), ki midőn hat havi szabadságra ment, megmondta a ferencdiéknak, hogy míg ő távol van, tegyenek, amit akarnak, addig ő nem felelős semmiért, de azután — egy követ sem rakhatnak tovább az épületbe! A mai templom ezen hat hónap alatt épült fel. A tavaly megkezdett ásások, melyeket P. Prosper vezet,

már eddig is számos régi oszlopot, gyönyörű oszlopfőket, s a régi templom alapjait hozták felszínre.

Az első délután csak a jelenlegi templomot néztük meg, majd a városkában tett séta után kimentünk Názáreth határába. A várossal szemben fekvő hegyen emlék áll, a Terror (félelem); nevét onnan nyerte, hogy az Ur Jézus honfiktársai egy alkalommal onnan akarták lelékni a mélységbe.

Názáreth lakói általában nagyon jólelkű emberek, a keresztény nőket pedig feltűnően szépeknek mondják, s ezt ők maguk a Boldogságos Szűz ajándékának tulajdonítják.

Úti tervünket úgy állapítottuk meg, hogy másnap hajnalban felvagyolunk a Tábor hegyére, ott misézünk, megtekintjük a romokat és délre visszaérünk Názárethbe. Délután megtekintjük a város egyéb nevezetességeit, másnap reggel pedig kocsin tovább megyünk Tiberiásba, a Genezáreth tó partjára.

Igy is történt. Már 4 órakor lóháton ülünk és hosszú, fel- és lekanyarodó, kegyetlenül köves uton két és fél óra alatt felértünk Jézus megdicsőülésének helyére. Lovam minden szebb kilátás helyén hűségesen megállt: gazdája így taníthatta. A Tábor hegynek jellegzetes alakja van: mint valami óriási lepos cukorsüveg emelkedik ki a síkságból 562 m. magasságra. A jó ferencdi atyák a szokott sziveséggel fogadtak, s a szent mise után főnökük elvezetett a mai templom mellett fekvő romokhoz. Szent Ilona császárné buzgósa Jézus megdicsőülésének helyén is díszes templomot építtetett, melyhez idővel kolostor is járult, utóbb pedig hatalmas erődítmény emelkedett a Tá-

A miniszterelnök Bécsben.

Meglepetést kelt a politikai világban, hogy *Khnen-Héderváry* miniszterelnök, aki csak a jövő héten készült Bécsbe menni, tegnap kivételesen Bécsben termett s audiencián is volt a királynál.

A miniszterelnök utjáról a bécsi telefon jelentés következőkben számol be:

Bécs, szept. 26.

Héderváry miniszterelnök titkárával váratlanul ide érkezett, hosszú ideig tárgyalat *Bienert* osztrák miniszterelnökkel, azután Schönbrunnba ment, ahol a király külön kihallgatáson fogadta, ma pedig a hadügyminiszteriumba fog menni.

A miniszterelnök bécsi tartózkodása összefügg a múlt heti miniszteri tanácskozással, amelynek nemcsak a *közös költségvetés* volt a tárgya, hanem többek közt a *védertörvény revíziója* és a bankszabadság megnyitása. A mai kihallgatáson döntés nem történt semmi irányban, azt a legközelebbi minisztertanácskozásnak tették föl. Valótlán az a hír, hogy a kormány elejtette a *készfizetések* felvételének követelését. Ellenkezésképp a kormány ragaszkodik a *Szell-Körber féle formulához*. *Héderváry* szept. 30-án a belga királyi pár megérkezése alkalmával újra Bécsbe jön.

Más forrásból a következőket jelentik: *Héderváry* gróf egy óra hosszágú volt a királynál, akinek első sorban folyóügyekről tett jelentést s azután ismertette azokat a főadatokat, amelyek a magyar parlamentet a legközelebbi időben foglalkoztatni fogják. A kormány egyéb javaslatokkal is készen van ugyan, de ezek egyelőre csak a bizottságokat fogják foglalkoztatni. *A katonakérdések* még többször fogják a közös miniszteri tanácskozás elé kerülni s most még egyáltalában nem lehet megmondani, hogy milyen lesz a megoldás. Nem igaz az a hír, hogy *Héderváry* gróf ma előterjesztést tett a király személye körüli minisztérium betöltése dolgában. A magyar mi-

niszterelnök kihallgatása előtt hosszas tanácskozással *Bienert* báróval a hus-kérdésről és az argentinai hus behozataláról. A két kormány ebben a kérdésben egyöntetű eljárást akar megállapítani.

Bud. Tud. jelenti, hogy *Héderváry* miniszterelnök tegnap 9 órakor kihallgatáson jelentkezett a királynál. A kihallgatás 1 óra hosszat vett igénybe. A miniszterelnök a mai ülésről és a politikai helyzetről referált az uralkodónak.

Tizennégy év az árvaházban.

A városi árvaház elnöknője Des Echerolles Kruspér Sándorné, akit áldásos működéséről országsszerte ismernek ma 14 éve avnak, hogy átvette az árvaház elnöknői tisztségét. Ez alatt az idő alatt oly fáradságtalan buzgalommal és szeretettel teljesítette ezt a nehéz feladatot, hogy ma mikor 14-ik évfordulóját üli e tisztség elfogadásának tisztelettel és szeretettel illeti az egész város közönsége.

Ez évforduló alkalmával az illusztris elnöknő beszámolót adott ki, melyet az alábbiakban közlünk:

Ma 14 éve annak, hogy a városi árvaház nemes hivatásának átadott. 1896 szept. 27-én árvaházunkat szerény keretekben, de önzetlen, az ügy iránti forró lelkesedéssel és reményekkel ünnepélyesen megnyitottuk.

Ezen alkalmat megragadom, hogy az elmúlt 14 évről Nagyvárad város nemesen érző közönségének és kiváltképpen azoknak, akik a szerencsétlen árvák helyzetén részint közreműködésükkel, részint anyagi támogatásukkal segíteni törekedtek, rövid vonásokban tájékoztuljak, beszámolóval szolgáljak.

A városi árvaházban 1896 évi szeptember hó 27-től a mai napig összesen 142 árva volt elhelyezve és pedig 82 fiú és 60 leány.

A leányok közül 3, névszerint Grünwald Mari szobafestőhöz, Stettner Mari asztaloshoz és Földes Stefi szabó iparoshoz ment nőül.

A fiúk közül iparosokhoz lettek kiadva a következők: Wolkó Endre Bacher Gyula asztaloshoz, Wolkó Lajos Moskovits cipészhez, Papp Lajos Tepper Károly lakatoshoz, Ven-

czel Pál Havasi Zsigmond mázolóhoz, Agó Lajos Fey Rezső bádgoshoz, Grecca József Ercsey József pékhez, Somodi József Molnár cukrászhoz, Grünfeld Zsiga Moskovits cipészhez, Puskás Gyula Tepper Ottó lakatoshoz, Nagy Lajos a nagyvárad villamos telephez, Szabó Lajos Muhics Márton mázolóhoz, Puskás István Sarkadi József bádgoshoz, Doszpoly Dezső Nagyváradon állami tanító, Budai Károly Beélben kinevezett kántortanító. Ezek már mind felszabadultak és mint segédek vannak alkalmazva a megnevezett iparosoknál. Nagy Lajos pedig a tengerészethez lett beosztva és szept. 1-től 3 évre China behajózására lett beosztva.

A fenebbiekben kívül elhelyeztettek: Barcsa József Tátrai Sándor lakatoshoz, Gönczi Károly Molnár cukrászhoz, jelenleg Steppernél van, Nyerges Sándor ifj. Popper fűszerkereskedőhöz.

A leányok közül 16 házakhoz lett kiadva, a fel nem sorolt fiúk és leányok pedig hozzátartozóiknak lettek kiadva.

Az árvák egészsége a legjobbnak mondható, amennyiben hála a Gondviselésnek ezen 14 év alatt csupán egyetlen egy halálozás fordult elő intézetünkben. Súlyosabb kimeneteli ragályozás, vagy járványos betegség elkerülte árvaházunkat.

Ezen helyen különösen ki kell emelnem dr. Mayer László ez idő szerint Nagyvárad város főorvosát, aki mint árvaházi orvos, mindenkor a legnagyobb figyelmet tanúsította árvaházunk iránt és kétségtelenül az ő szak tudásának és lelkiismeretes kezelésének lehet nagyrészt köszönni, hogy árváink egészség és testi fejlettség tekintetében is kifogás alá nem eshetnek.

Jelenleg árvaházunkban 44 árva van és pedig 27 fiú és 17 leány.

A gondozással járó fáradságos munkát a volt gondnok Bordé Károly elhalálása óta neje, öz. Aordé Károlyné gondnoknő, lelkiismeretes pontossággal, anyai szeretettel és tapintattal végzi, kinek mindenben lelkiismeretes és szorgalmas segítő társai: Öz. Stukli Béláné és öz. Kinter Imréné felügyelőnők.

A felhozott adatokból is látható, hogy árvaházunk bivatása magaslatán áll, hogy az itt elhelyezett árvák nem a kórházak, nem a nyomorékok, elesettek, zülöttek és nem a temető lakóinak számát szaporítják, hanem az árvaházból kikerülve a társadalomnak, az ál-

bor tetején. A török uralom persze mindezen emlékeket romba döntötte, de a régi temetőben ma is látható több keresztves vitéznek és török hősnak sirja. A latin kolostor közelében görög szentély is van, de a kettőt kőfal választja el. Tehát Szt. Ilona idejéig bizonyítható a szakadatlan történelmi hagyomány, hogy a Tábor volt a szinvaltozás helye; más hegyen pedig ilyen hagyomány soha sem volt.* A Tábor hegyről pompás kilátás nyílik a szomszédos hegyekre, a Nagy és Kis Hermonra, Gilboa hegyére, a Jezreel-síkságra és ennek helységeire, nevezetesen a Saul történelmi ismeretes Endorra, Naimra, hol Jézus feltámasztotta az özvegy egyetlen fiát és a távolban Megiddo romjaira. Északkeleten a Genezáreth tavának tükre tünik fel.

Nagy örömminkre szolgált e kedves helyen járni, de az idő távozásra szólított. Visszatérünk tehát Názarethbe és délután a sekrestyés testvér (Gautier van der Meeren) szives vezetése mellett bejártuk a már tettebb említett régi templom ásatásait, majd eljutottunk azon szentélybe, melyet szent József műhelyének tekintenek. Ennek oltárképe a szent Családot ábrázolja és a párisi világiállításon első díjat nyert. Az ember hosszú időn keresztül ott felejtetheti magát ezen kép néma szemléletében. Főleg Mária alakja sikerült remekül. Távolabb, a hegyen áll a »Mensa Christi« szentély, melynek kövén a feltámadt Üdvözítő állítólag tanítványaival többször étkezett. Érdekes épület a régi zsinagóga, melyben Jézus először tanított, s mely ma az egyesült görögöké. A hagyomány

* Az evangéliumok szerint a megdicsőülés »egy magas hegyen« történt; nevét nem említik.

itt a VI. századig nyulik vissza. Ez a szentély is eredetileg a ferencrendieké volt; a XVI. században sok szakadár görög tért át az unióra és ekkor kérték a franciskánusoktól használatra e templomot. A páterek át is adták, de kikötötték, hogy minden szombatn ők is miséznek ott, s ezért külön kulcsuk is volt. Amde egy szép napon úgy találták, hogy a görögök zárt megváltoztatták, s így a latinok e templomból kiszorultak.

Egyéb nevezetessége Názarethnek a maronita katolikus templom, a Sion-nővérek háza és iskolája, a kormányzó szerálya, a vásártér és Szűz Mária kutja, melynél állandóan nagy a nép csoportosulása.

Igen kedves emlékekkel gazdagodva hagytuk el harmadnap reggel Názarethet, miután az Anauntiatio grottyában szent misét mondhattunk. Az ut Kánán keresztül vezetett, hol Jézus első csodáját művelte; ez a helység körülbelül egy órányira fekszik Názarethtől.* A vidék szép, kellemes, de később egyhangúvá és egyre melegebbé lesz, mert a Genezáreth tava is a tenger színe alatt fekszik 208 méterrel. A kocsit elhalad a *Boldogságok hegyének* közelében, hol a hagyomány szerint Jézus a nagy hegyi beszédet mondotta, mely alapját képezi az egész keresztény erkölcstannak.** Szomorú emlékü a *Karn Hattin* hegy vidéke, hol 1187. július 3. és 4-én Szaladin szultán két napos, rettenetes ütközetben megverte Guido jeruzsalemi királyt s végleg megtörte a keresztiesek uralmát. Több

* A görögök templomában van néhány nagy kőveder, melyekről azt tartják, hogy a kánai menyegzőn használták. Higgyék ők!

** Mát. 5-7. fej.

njabb telepítés mellett elhaladva elég meredeken ereszkedünk le a Genezáreth tavához, *Tiberiásba* (Tabarije.)

Amily szép és érdekes látvány ez a város a távolból, épp oly kevésbé kívánatos a benne való hosszabb tartózkodás. Komor, régi kőfal veszi körül, mely mellől egy-egy pálma ágaskodik fel. 5000 lakója van, kik többnyire mohamedánok és zsidók. A régi Jeruzsalem végleges elpusztulása után Tiberiás egyike lett a zsidó szellemi élet középpontjainak; nagy rabbiskola emelkedett e városban s Rabbi Akiba, Rabbi Meir, Rabbi Jochanan ben Zakkai, Majmonides stb. sirjai ma is láthatók. Tiberiás vidékén bizta rá Jézus szent Péterre az egyház kormányzását. Herodes idejében hatalmas vár emelkedett a hegy tetején, melynek romjai ma is láthatók. A várostól délre nagy fürdő áll, az ókorban is ismeretes Hamath (ma Hammam Tabarije).

A Casa Nuova azon szobája, mely nékem jutott, erkéllyel volt ellátva s ez éppen a tóra nyílt.

Déltájban rém meleg volt. Csak úgy csorgott rólunk az izzadság a 45-50 fokos hőségben. Hogy meneküljünk a nagy forróság elől, már fél egykor csónakra ültünk, hogy a tó északi végéhez *Tel-Humhoz*, a régi Kafarnaum romjaihoz juthassunk. A Genezáreth-tava mindössze 21 km. hosszú és legnagyobb szélessége 10 km.; de oly hullámos, főleg este, hogy a csónakosok 7 óra tájban már nem mernek kivezni a nyílt tengerre.* Tabarije a tó nyugati partjának mintegy közepe táján tek-

* Nagyobb vihar után a tó 8-4 napig hullámzik.

lannak hasznos becsületes munkabíró és kereső tagjaivá válnak.

Helyesnek és iudokoltnak találtam a fentebbieket a mai évforduló alkalmával Nagyváradi város nemesen érző közönségének tájékoztatására és minden álhir, s egyéb mende manda megcáfólása végett is közreadni.

Nagyvárad, 1910. szeptember 27-én.

Özv. Des Echerrölles Kruspér Sándorné,
az árvaház elnöknője.

A kolera.

A kolera egyre jobbn terjed. A rettenetes betegség leginkább a Duna mentén levő helyekről szedi áldozatait.

Az inficiált vidékeken mindezt a legmesszebbmenő intézkedéseket fogatosították.

A koleráról újabb jelentéseink a következők:

A hivatalos jelentés.

A belügyminiszter tegnap két hivatalos jelentést is adott ki a koleráról. A jelentések szerint összesen hét halálos koleraeset fordult elő: A kolera esetei legnagyobb részben a Duna környékén fordulnak elő. A miniszter megkezdte a kereskedelmi minisztériumot is, hogy a Dunagőzhajózási vállalat hajóit tiltsa el a Duna vízének használatától.

A mohácsi kolera.

Mohács, szept. 26.

Ma délelőtt 11 óráig az újabb megbetegedésekkel ötven a koleraesetek száma. Tegnapról maig három haláleset. Bokly József is kiszorult. A két nap óta való nagy szaporulatot a polgárőrség házról-házra való kutatásai eredményének kell tulajdonítani.

Esztergom, szept. 26.

Pottmisill Vilmos gyári munkás vasárnap reggel kolerában meghalt. A téglagyár összes munkásait elzárták a gyárban, nehogy a környék községit, ahol laknak, megfertőzzék.

Bécs, szept. 26.

Bogdány István matróz, aki 23-án kolerá-

ban megbetegedett a Ferenc József kórházban meghalt.

Tegnap három kolera-gyanus esetet jelentettek föl. Egyik a simmeringi járásbírósi fogházában, másik Haaneasseban levő fogházban történt, mindkettő fogoly s mindkettőt a Ferenc József kórházba szállították. A kórházat alaposan fertőtlenítették.

Baja, szept. 26.

Apatin Mihály főerdész, 70 éves ember kolerában megbetegedett. Kivüle még nyolcan lettek rosszul. A legszigorubb óvintézkedéseket fogatosították.

Róma, szept. 26.

A belügyminiszter tavoratot intézett a külügyminiszterhez, melyben felkéri, közölje a párisi konvencióban résztvevő államok kormányai, hogy ma Nápolyban Vigilante Ernesto cipész ázsiai kolerában megbetegedett. A miniszter egyttal rámutat arra, hogy a hatóság a legnagyobb szigorussággal megtett minden intézkedést a baj elhárítására.

Muzslay Gyula petíciója. A kuria tegnap hirdette ki a Muzslay Gyula munkapárti képviselő mandatum ellen beadott petíció tárgyában a határozatot. 6 esetre rendelte el a bizonyítási eljárás megindítását. 1036 esetet nem vett figyelembe a kuria.

A kultuszminiszter Bécsben. Bécsből jelentik, hogy Zichy János gróf vallás- és közoktatásügyi miniszter tegnap reggel Budapestről odaérkezett. A miniszter rövid tanácskozás után még tegnap visszatért Budapestre.

A munka kezdete. A képviselőház ma délelőtt 11 órakor formális ülést tart. Az ülésen megállapítják a következő ülés napirendjét. Egyelőre, amíg a költségvetés betervezése nem lesz, a Háznak aligha lesz több dolga, mint az, hogy a delegáció tagjait megválassza.

dalát (ma Medzsel), Mária Magdolna hazáját, mely ma is népes falu.

Felejthetetlen órákat éltünk itt át, melyeknek hatását csak mélyítette a társammal folytatott beszélgetés szobám erkélyén, és az esie felé a város déli vidékén tett séta egészen Hammáig.

Velünk egy időben egy assumptionisták-ból álló társaság lakott a Casa Nuovában, és ki írhatja le örömet, midőn egyikükben egy volt löveni társamat ismertem fel.

Hogy tovább mehessünk, el kellett érünk a vasutat *Samachnál*, a tó déli végén. Hallatlan haladása a civilizációnak, ma már naponta kétszer közlekedik kis gőzhajó Tiberiás és Samach között. Ektelen fülsiketítő fűtőülések közt megindultunk reggel 8 óra tájban. A tó keleti partján láthatóvá lett *Fik* s délen Samachon kívül *Es-Samra* és távolabb *Mukes* (Gadara). Utközben egy török csupa mulatságból (>fantázia<) lövöldözni kezdett pisztolyából, míg társai is le nem intették, hogy bedobják a tóba, ha nem marad nyugton.

Egy óra mulva már Samachban voltunk. Nyomoruságos egy falu, a vasuti állomáson kívül nincs valamire való háza és ez is milyen! Még egy bucsupillantást vettünk a Genezareth tó felé, és nemsokára ismét vasuton voltunk, mely még az nap a Libanon vidékére vitt.

Dr Pataky Arnold.

UJDONSÁGOK.

Dr. Molnár Imre.

Nagyvárad város hegyközsége vasárnap délelőtt tartotta őszi közgyűlését. Nagyvárad közgazdasági életében mindég nevezetes dátum volt ez a nap. De nevezetességét most különösen emeli az, hogy a község illusztris elnöke, dr. Molnár Imre, társadmunka e kimagasló alakja, ezen a közgyűlésen töltötte be hegyközségi elnökösködésének tizedik esztendejét.

Ez a tizesztendő a szerény, a zaj nélküli, az ideális és mindég önzetlen működésnek eredményekben gazdag évtizede volt. A város egy fontos, de mostoha közgazdasági ágát vette kezébe egyetlen ember, hogy folytassa azt a munkát, melyek már együtt folytatott nevezetes elődjével: Szig Józseffel és dr. Sipos Árpáddal. Nem riadt vissza anyagi áldozatoktól, nem rettent vissza a kicsinyes gunyoktól, nem kedvetlenítette el a városi adminisztráció indokolatlan nemtörődömsége. Mert hogy most vig szüretre készülnek a nagyvárad halmok között, mert hogy most Nagyvárad városának lényeges forgalmi tényezője, kitűnően fizető adó alanya busás jövedelmi forrása a nagyvárad szőlőhegy, ez nem az arra hivatott tényezők; a főispánok, a polgármesterek, a királyi tanácsosok és egyebek érdeme, de igenis érdeme egy feltűnést nem hajhászó, az elismerések elől csöndesen elzárkózó munkás embernek, aki önzetlen működésével több hasznot hajtott Nagyvárad városának mint együttesen sok annyi más, akik közgyűlési okvetlenkedések, közügyeknek elkeresztelt és a népszerűsége igen alkalmas tárgyak előmozdításában, lelték a polgárságra nézve költséges, de a közügynek hasznot egyáltalán nem hajtó kedvtelésüket.

Nagyvárad városa sem tudja, hogy minő kincseket tartalmaznak a szőlőhegyek. És szerencsés Nagyvárad városa, hogy akadt egy Molnár Imréje, aki felismerte ezeket a kincseket és odajátszotta a város kezére. Kopár halmok helyett ma viruló, gazdag tájak környékezik a palotasorokat, ezer és ezer munkás kéz keresi meg betevő falatját, száz és száz nagyvárad munkáscsalád nyeri meg jólétét és ezeket és ezeket nyel el évenként a halmokból Nagyvárad kulturája, közbiztonsága és egyéb közintézménye. És mindez a város nagy-lelkűsége, anyagi áldozata nélkül, — egyetlen ember csüggedést nem ismerő, kitartó, önzetlen működésének tíz évi eredménye.

Ugy ismertük dr Molnár Imrét, mint aki nem kér a zjos ünnepektől. Mint aki díszszónoklatok helyett többre becsüli működése igazi sikerét s legjobb elismerésnek intenciói diadalát és sok évi lankadatlan fáradtsága kézzelfogható eredményét tekinti.

Eppen azért le kell szegeznünk ezt a tíz esztendőt, mert hiszen dr Molnár Imre már a filoxera pusztítása elején ott állott a küzdőtérén, biztató fellépésével, határt nem ismerő lelkes odaadásával és ügyszeretettel, mellyel oly sok nagyváradai munkáskéznek és családnak biztosította kenyérét és jövőjét.

Ha közgyűlési jegyzőkönyvek, bankettek és nagyhangú frázisok nem is születnek e nevezetes évfordulón, ha Nagyvárad városa nem is méltányolja dr Molnár Imrében kellőképpen az igazi önzetlen munka teljes diadalát, neki mégis igaz diadalma lesz a város virágzó szőlőhegye, melynek ujjaalakítása, egészséges fejlődése, fokozatos emelkedése, az ő nevé-

szik. Négy tipikus arab vezette csónakunkat néha eveztek, de a munka fő részét megtette a kifeszített vitorla és a pompás, hűs szél. Igaz, hogy a csónak egészen féltudalt fordult és a bocsapó hullámokban ruhástul is valóságos tengeri fürdőt vehettünk, de az egyik vicsszó tekintetű arab azzal biztatott, hogy >tajib<.* A tó vize édes, iható; arabjaink folyton ittak is belőle abból a pléhedényből, amellyel a csónakból kimerítették a becsapódó vizet.** Bár van a városban kut, a lakosság többnyire a tóból meríti a szükséges vizet, mely azonban tisztának csak nagy jóakarattal mondható, mert benne fürödnek, mosnak, ruhát sulykolnak, stb. Arabjaink az egész uton folyton kiabáltak és emlegették különböző változatokban az >abuk<-ot, ami magyarul nem valami hízogó dolgot jelent a felebarát édesapjáról. De látszott, hogy egyáltalán nem haragusznak egymásra.

Mindez nem zavart ki abból a kedves hangulatból, hogy oly számtalan evangéliumi jelenet színhelyén járunk, Itt járt az Údvözítő a hullámokon; ezt a tengert csendesítette le parancsszavával, itt történt a két csodálatos halgóság, a parton volt a kenyérszaporítás, az Oltáriszentség megígérése... Meghatottan járunk a régi Kafarnaum romjai közt, láttuk Geraza (Korozain) vidékét, majd végigvezettünk Bethsaida környékén, hol ma a Chan Minje áll, Tabigha mellett, hol híres meleg forrás van, az Ain Tabigha és érintettük a régi Mag-

* Nagyon jól van.

** Igaz, hogy minden ivás után beleköptek a tóba.

vel örökre és elválhatatlanul össze van forrva.

*** A kalocsai érsek állapota.** Várossy Gyula érsek a tegnapi napot nyugtalanul töltötte, csak este és ma reggel volt kissé nyugodtabb, de aludni nem tudott. Az érseknek nem voltak rohamai. Érverése gyöngébb.

*** város jövő évi költségvetése.** Szűcs Géza főszámvévő már nagyjában összeállította Nagyváradi város jövő évi költségelőirányzatát s annak tárgyalását tegnap kezdte meg a városi tanács. Tegnap csak a kiadási tételek egy részét s különösen a személyzeti részt tárgyalták. Hosszabb vitát okozott az, hogy az új építkezési szabályzatban megállapított szemle-díjakból befolyó 10050 korona új jövedelmet a főmérnök egészszben a mérnöki hivatal személyzet szaporítására igényeli, míg Lukács Ödön tanácsnok tiltakozott az ellen, hogy a polgárok újabb megterheléséből befolyó több bevétel egészen egy ügyosztály személyzetszaporítására fordíttassék, holott más ügyosztályoknál is vannak újabb szükségletek s ezeket is vegyék figyelembe s harmonikusan oldják meg ezt a kérdést. A tanács függőben hagyta az ügyet. Nagyobb változások, hogy a nyomtatványokra szánt összeget ismét emelték 1000 koronával, dacára, hogy most is busásan fizeti a város a fűtést 1500 koronával emelték, a fűtési árak emelkedése miatt. A parkok, fűskola, fűsítés, városi kert kiadásait 1800 koronára emelték mert annyira el volt minden hagyatva, hogy nagyobb befektetésekre van szükség, de ezeket nem lehet a rendes évi fenntartás számlájára írni. Annyit bárki már most megállapíthat, hogy hosszú idő óta csak ez évben láttuk, miszerint a városban levő terek és parkoknak van gazdájuk. — Nagy összeggel emelte még a tanács a középületek fenntartására felvett összeget, mert igen sok középület nagyon elhanyagolt állapotban van. A költségvetés tárgyalását ma folytatja a városi tanács.

*** Nyugalomba vonuló plébános.** A váradai egyházmegyének egyik idősebb, az irodalomban is ismert nevű papja Gubica István bihar püspöki i. plébános-hivatkozással betegeskedésére nyugdíjaztatását kérte a káptalani helynöktől. Fetser püspök kérte őt, hogy maradjon még egy időt, hátha javul majd egészségi állapota is, de végre is kénytelen volt engedni kérésének s felmentette őt állásától. Gubica negyvenéves szolgálata tekinthet vissza. 1871-ben Lipovniczky szentelte pappá, nyolc évig káplánkodott, 1878-ban görögországi lelkes, 1884-ben Kárászteleki község plébánosa lett s 1904-ben került a szomszéd Püspökibe. Ő fordította magyarra Chateaubriand világhírű munkáját A kereszténység szellemét és Flavignac grófnő közkedveltségű imakönyvét. — Gubica a napokban adja át plébániáját utódjának Haszay Gyula nagyváradi olasz-i káplánnak, kit adminisztrátornak nevezett ki a vikárius. Olasziba Szilágyi József csabai káplánt rendelte, Csabára pedig Dománék Pál uj-misés kerül.

*** Nyugdíjazását kéri Szántó** Lajos árvaszéki közgyám már jó idő óta szabadságon van. Hónapok óta az a hír terjedt el, hogy Szántó Lajos nem foglalja el többé állását a városnál s szabadságidejének lejártá után nyugdíjba lép. A híresztelésnek volt alapja, amennyiben Szántó Lajos közgyám tegnap kérvényt adott be Nagyváradi városához, amelyben nyugdíjazását kéri.

*** Mezey Mihály súlyos beteg.** Őszinte sajnálattal értesülünk városunk egyik vezető férfiának Mezey Mihály kir. közjegyző, kir. tanácsos súlyos betegségéről. A kiváló férfi, aki évtizedek óta fáradhatatlan buzgalmat fejtett ki a város közügyei körül, pár hétig kint tartózkodott szülőjében s ott erősen meghűlt, amiből veszélyes betegség keletkezett. Állapota annyira kedvezőtlen, hogy orvosai tanácsára a rokonság vasárnap Fúrjesz egyetemi tanárt meghívta a súlyos beteghez. Reméljük, hogy az orvosi tudománynak sikerült megmenteni a kiváló derék férfit.

*** A kolera és a vármegye.** A megyébe szintén mindent elkövetnek, hogy eljött vegyék a veszedelmes járvány fellépésének. Dr. Móricz Ernő megyei főorvos tegnap javaslatot tett az alispánhoz, hogy a járási orvosokat hívja meg egy központi értekezletre, amelyen a kolera ellen való védekezés módjait tárgyalják meg.

*** A bihari református egyház közgyűlése.** A bihari református egyház e hó 29—30 és október 1-én tartja meg az évi közgyűlést. A közgyűlés a megyeháza nagytermében lesz megtartva. Mint értesülünk a közgyűlésen gróf Tisza István is jelen lesz.

*** A főszolgabírók értekezlete.** A járási főszolgabírók tegnap értekezletet tartottak Fráter Barnabás elnöke alatt a vármegyeházán. Az értekezlet a fogantatandó népszámlálás módjait tárgyalta meg.

*** Kitüntetett tanító.** A nagyváradi iparoktatási bizottság legutóbbi ülésén a nagyváradi iparostanonciskola 25 éves jubileuma alkalmából Mártonffy Márton főigazgató nevére létesített alapítvány kamatait Éber Béla ipariskolai tanítónak adományozta. Az iparoktatási bizottság az iránt kereste meg Nagyváradi város tanácsát, hogy az alapítvány 80 korona kamatát Éber Béla tanító részére fizesse ki.

*** A vakokat gyámolító egyesület köszönete.** A vakokat gyámolító egyesület kérte Nagyváradi városát, hogy lépjen be az egyesületbe alapító tagul 100 koronával s ezentúl évenként járuljon 100 koronával az egyesület kiadásaihoz. A város alapítótagul belépett az egyesületbe, az állandó évi 100 koronára nézve pedig kérdést tett az egyesülethez, hogy annak ellenében minő kedvezményt nyújt az egyesület a városnak. Az egyesület elnöksége most köszönetet mond Nagyváradi városának s kijelenti, hogy ha évenként 100 koronát juttat részére a város, ezért semmi különös kedvezményt nem nyújthat, azonban ha évenként 300 koronát ad a város az egyesületnek, ennek ellenében jogosított egy nagyváradi vakot tanítás és ipari kiképzésre az egyesület intézetébe beadni, aki 2 évi tanításban és 3 évi ipari kiképzésben részesül úgy, hogy az egyesület felügyelete alatt képes lesz magát fenntartani. Tehát minden öt évben egy-egy új nagyváradi vak kiképzéséről gondoskodik az egyesület. Ez elől alig zárkozhat el Nagyváradi városa s hisszük, hogy a városi tanács már a város jövő évi költségvetésébe beiktatja e célra 300 koronát.

*** Kitüntetett gazdasági cselédek.** A földművelésügyi miniszter tegnap értesítette a főispánt, hogy Bihar megyétől több gazdasági munkást tüntetett ki részint pénzbeli jutalommal részint elismerő levéllel. A kitüntetettek a következők: Dancse János Kolyiktet, Domján Demeter Rikosd, Vara Lajos Fenes, Patai Gáspár B.-N.-Bajom, Derinter József B.-Böszörmény, Anarejkó István Illye, Kerczei János Ertarcsa, Sörös Sándor Ábrány, Lázár Lajos O.-Hodos, Józsa István, H.-pályi, Nagy Sándor Vértes, Kékesi József Kötégán.

*** Október 10-én kezdődik a szüret.** Nagyváradi város hegyközsége vasárnap délelőtt nepes közgyűlést tartott a városházán dr. Molnár Imre elnöke alatt. Márkus János hegybíró jelentést tett, hogy a nagyváradi hegyen a szőlőtermés elég szépen áll, de a kálló cukortartalma még nem fejlődött ki. Ez okból javasolta az idei általános süret megkezdésének idejét október hó 10-re tűzzék ki. Akiknek a termése talán romlik, előbb is megkezdheti a szüretet, de ezt kötelező előzetesen a hegybírónál bejelenteni. A javaslatot egyhangulag elfogadták s a szüret idejét október 10-ére tűzték ki. — Dr. Molnár Imre ezután szép beszédet tartott, azzal az önzetlen lelkesedéssel, amivel a nagyváradi hegyközség ügyeit vezeti. Előadta, hogy résztvett a szőlősgazdák nyírségen tartott gyűlésén és borvásáron, ahol igen magas áron adták el a gazdák boraikat. Figyelmeztette a gazdákat, hogy boraikat ne pocskolják el potom áron, mert ez évben elég magas ára lesz a bornak. További kitérőre buzdította a gazdákat, akik szeretett elnöküket zajosan megéljenzték.

*** A Rhédey-kert átalakítása.** Nagyváradi egyik legrégebbi sétateret, a Rhédey-kert már évtizedek óta olyan állapotban van, hogy a katonák és cselédek kivül alig keresi s alig keresheti fel más. Mint halljuk, Rimler Károly polgármester, tekintettel arra, hogy a Pecze rendezve lesz, a Rhédey-kert nagyarányú átalakítását kibővítését tervezi. A sétakert tetemes kibővítése volna a rendezés magva, s ezáltal a mostani t. c. publikum a kibővített területen nyerne szórakozást, míg a mostani kert s a szinkörtől a kertig terjedő parkot úgy rendeznék be, hogy modern vendéglő, nyári mulató s más ilyen alkalmosságok tegyék látogathatává az intelligensebb közönség részére is ezt az elég szép, de ma nagyon is elhanyagolt helyet.

*** Kié lesz a 2000 korona.** Most, hogy Vitális Imre ártalmatlanná van téve s zavartalanul pihen a szentmártoni református temetőben, melynek árkából egy csendőr életét oltotta ki, a kitűzött 2000 korona díjra nagyon sok az aspiráns. Ki fogja megkapni a díjat? A csendőrség igényt tart a pénzre, amit azzal indokol, hogy Vitális házáat a csendőrség amugy is őrizte s így ha Szilágyiné nem is árulta volna el Vitálist a csendőrség elfogta volna úgy is. Viszont Szilágyiné már a feljelentés alkalmával kijelentette, hogy ha a 2000 koronát ki nem tűzték volna, Vitálist, el nem árulja. A járási főszolgabíró szintén azon a felfogáson van hogy a jutalom Szilágyinéé illeti. A főszolgabíró ilyen irányban tette meg a belügyminiszterhez felterjesztését. Szilágyiné ha nem is esetleg az egész összeget fogja megkapni, de mindenesetre tekintetbe lesz veendő a csendőrség eljárása is, mely szintén megérdemli, hogy elismerésben részesítsék ezeket a halál megvetéssel viselkedő férfiakat. Vitális Imrét tegnapelőtt temette el Zich Sándor ref. lelkes. A temetésen megjelent az egész Berettyó-szentmárton lakossága aki szinte meglepő részvétellel viseltetik a haramia iránt. A lakosság Szilágyiné ellen valósággal fel van zudulva s nagyon valószínű, hogy az övegy asszonynak el kell költözködnie a községből a nép boszúja elől.

*** Bezárt iskola.** A beéli főszolgabíró tegnap jelentette az alispánnak, hogy a mocsirlai iskolát bezárta. Az iskola bezárásának az volt az oka, hogy a tanteremben való tartózkodás valóságos életveszélyes volt.

* **Körorvosválasztás Geszten.** Geszten a megüresedett körorvosi állás betöltése végett október 10-én tartják meg a választást, A választás igen érdekesnek ígérkezik, amennyiben az állás elnyerésére többen pályáznak.

A legujabb!	A legszebb!
Felöltők	Bluzok
Kosztümök	Aljak
Toilettek	Pongyolák
	Gyermekruhák

Készen és méret után olesó szabott árak mellett. Szövet, selyem ruha keime különlegességek.

SPITZER BÉLA
Nagyvárad, Rákóczi-ut.
Elsőrendű angol és francia gyászruhák 12 óra alatt készülnek.

A **Bonbonniére** szeptemberi szenzációs műsora vetekedik a leglátogatottabb fővárosi varieték műsorával. Kondor Erőnek pompás magánzámái. Vágó Géza humoros jelenetei. Cserey Irma énekzámái, nagy látványos táncz és artista attrakciók. A Faun és Nymia mitológiai jelenet káprázatos látványossága teszik változatos és kimeríthetetlen gazdaságu műsört. Pompás eleven kedély teszi forró hangulatává a Cabaret Blanc éjjelutáni előadásait. Elsőrangú, Nagyváradon páratlan francia konyha áll a közönség rendelkezésére. Vasárnap délután fél 4 órakor fehér családi és gyermek előadás fél helyárrakkal. Jegyek egész nap este 8-ig előre válthatók Kiss Dávid dohánytöszdájében, Wikus cukrászdájában s délután a bonbonniere pénztáránál.

Ifj. Rimanóczy Kálmán
műbutorgyára
Városi raktár Fő-u., Rimanóczy-palota.

Állandó butorkiállítás. Egyes butor-darabok avagy egész lakásberendezések, iparművészi tervezések és költségvetések díjmentesen eszközöltetnek. Új szerkezetű service-asztalok mahagoni, palisander és citromfából. A Zsolnay-féle gyárak kizárólagos képviselője, eredeti gyári árak mellett.

x **Csak urinóket érdekl.** Maison Reichmann női kalap terméből (Budapest, V., Nagykorona-urca 24.) **helyben a Pannónia-szálló** I. emelet termében a jövő héten nagy kiállítást rendez, valódi párisi modellekben készített női kalapokból.

Új üzlet! Új üzlet!
GÁL FERENCZ
diszmi, játék és sport áruháza
a legújabb hangu gramofonok és lemezek gyári raktára
Nagyvárad, Rákóczi-ut Bazar épület.
iskolahegedűk és tokok, kottatartók, iskolatáskák, fiókos tükrök és teljes internátusi felszerelések.

Értesítés!

Tisztelettel értesítjük a n. é. közönséget, hogy őszi szövetségünk már megérkeztek. Kérjük t. megrendelőinket, hogy őszi megrendeléseiket mielőbb eszközölni sziveskedjenek, mert most még a szorgosabb munka előtt jutányosabban tehetünk eleget nagybecsű megbízásuknak.

HÁBER ÉS TÁRSA
első amerikai férfiszabók.

Nagy Sándor utca 1. szám.

x **A Lloyd kávéház** modernül berendezett helyiségében szeptember hó 24-én a következő pompás mozgatóképek kerülnek bemutatásra. 1. Babagyártás. 2. Lagunák városa. 3. Arany ásó. 4. Levegő urai. 5. Szobrász álma. 6. Szerelem és bosszúállás. 7. Balerina új inasa. 8. Brugós. Beléptidij nincs. Kezdeté este 9 órakor. Kitűnő ételek- és italokról gondoskodva van és az előadás rossz időjárás esetén bent a helyiségben tartatik meg. Becses pártfogását kérnek mély tisztelettel *Hartstein és Urlei* kávéháztulajdonosok.

GYERMEK CIPŐK, GYERMEK KALAPOK, GYERMEK HARISNYÁK ÉS GYERMEK fehéreneműek

legjobb minőségben és
: kedvező árban :

REICHARD - áruháza

:: czégnél kaphatók. ::

x **Óriási tulhalmozott** áruraktár folytán csillárjaimat gyári árban kiárusítom. Ventilátorok, szellőzők, telefonok, csengők, villámhárítók-mindennemű világítási berendezések a legmél, tányosabb áron beszerezhetők **Stern**, Nagyvárad, Bémer-tér 3. Telefon 556. szám.

SZINHÁZ.

Heti műsor:

Kedd: Szentiváni éji álom.
Szerda: Szentiváni éji álom.
Csütörtök: Josett kisasszony.
Péntek: Drótostót.
Szombat: Luxemburg grófja.

Szentivánéji álom.

Shakespeare lángelméjének szikrái villogtak tegnap este a színházban. Nem a mai korból valók már ezek a szikrák és épp azért nem lehet csodálkozni rajta, ha itt-ott a közönség nem mindánben találta meg a mai kor gondolatvilágát. De a mi örök emberi benne, a képzelet üde csápongása és a szabadon szárnyaló humor: azok ma sem tévesztik hatásukat senkinél. Oheron és Titánia és a két athéni ifjú pár szerelmi évdőése nem veszithet üdeségéből soha. Vaczkor, Gyalu és Zuboly és társaik pedig a derűnek soha ki nem apadó forrásai lesznek mindenkor.

Csak egy változik Shakespeare darabjaiban: a külső kiállítás. Az egykori egyszerűsége, melyben e darabok először ragadták tap-sokra Anglia közönségét, mindinkább felváltja a színpadoknak igazán boszorkányosan fejlett technikája. Ma mikor tündérszínházot ábrázolják, a színpad valósággal tündéres ragyogásban és diszben uszik. Minden ragyog, minden csillog — és ebben a környezetben még inkább érezzük Shakespeare nagyságát. Az ő szellemi nagysága tulragyogja a legdiszesebb keretet is.

Nekünk magyaroknak különös szerencsénk van a Midsummernighttal, hogy olyan nyelv-művész fordította le Szentivánéji álommá, mint Arany János. Akik azt hirdetik, hogy megjavítják a multnak immár túlhaladt magyar verselését, Arany János versét, azok hallgassák meg Shakespearet Arany magyar verseibe öltözve. Ennél zengőbb, szebb verseket kevesen irtak és még kevesebben fognak írni az egész világirodalomban.

A tegnapi előadás mindenben megfelelt a várakozásnak. Elvárta a közönség, hogy Shakespeare remeke megfelelő előadásokon fog színterülni és ebben a várakozásba nem is csalódott. Csak az első pár jelenetnél volt némi akadozás, ami különösen a verses szöveg miatt vált inább érezhetővé. Hovatovább azonban mindinkább belejött a személyzet a kellő tempóba s például az erdői tündérléleket a maga pattogó gyorsaságával és könnyedségével éppen semmi kívánivalót sem hagyott maga után. Hasonlóképpen kifogástalanul tökéletes volt Zubolyék valamennyi jelenete. Ezekben néha egy-két szón, annak a szónak megfelelő hangsúlyozásán alapul a humoros hatás. Ez ellen sem lehetett semmiféle tekintetben kifogás. Tökéletes volt az illúzió, hogy itt csakugyan tudálekos mesteremberek akarnak műkedvelői előadással kedvezni az uralkodónak.

A szereplők a drámai személyzet javából kerültek ki s így csak természetes, hogy mindnyájukról csak dicsérrel emlékezhetünk meg. E. Kovács Mariska és H. Körössy Juci a duzzogó tündérpár szerepét játszották kiváló sikerrel. *Szentgyörgyi* Márta Péck bohó szerepében kissé affektált hangot használt, ami teljesen fölösleges volt egyébként igen eleven, sikkes játékához. Annál természetesebb volt a két szerelmes athéni leány: *Étsy* Emilia és *Asszonyiné*. A színészkedő mesteremberek közül *Lebwey* Zubolya érdemel első sorban említést. Az is rendkívül ügyes dolog volt, amit a számárfejjel művelt, ez azonban csak ügyesség; alakításának egészében, annak felfogásában és kidolgozásában volt az igazi művészet.

Hasonlóképpen igen jók voltak mesterembertársai, Kassay, Kabos, Gózo és Vank. Tóth Elek, Turányi, Sik, Hunyady és Angyal Ilka is csak elismerést érdemelnek.

Az előadás sikerében része van a zenekarnak is, mely Mendelssohn zenéjével adott a poétikus színműnek megfelelő hangulatos keretet.

A közönség reménye felüli érdeklődést tanúsított és csaknem teljesen megtöltötte a színházat.

* (Uj műsor a pannoniában.) Ma este ismét új műsor kerül színpadra a Pannónia moziban. Hét gyönyörű feltétel. Az új műsor a következő: 1. A német tengerész. 2. A nagy dob. 3. Az új gardaasszony. 4. Jeruzsálem zsarnoka. 5. Coco a majom. 6. Két jószívű betörő. 7. Az áruház felesége.

Nagyvárad Kozmetikai Gyógyintézet

Fogorvosi és gyógyfogtechnikai
ambulatorium

RAKÓCZY-UT 5. SZ. = Telefon 752.

Orvostudományi alapon való kezelése az ember külsejével. Arc és szépség ápolás. Pattanásos, szemölcsös, szeples, májfoltos stb. arcoknak gyógyítása s ezen szépséghibák elmulasztása. Az elcsufító arcszőrök gyökeres eltávolítása. Hajhullás kezelése. Villamos vibrációs arc és fej-massage, villamos kékfény. Röntgen- és paraffin kezelése. Az intézet a legmodernebb gépekkel van felszerelve.

Fájós fogak gyógyítása,
fájdalom nélküli foghuzások, porcellán-, arany- stb. plombák, csapos fogak, arany fogkoronák, lemeznélküli singfogsorok stb.

Rendelés 9—5-ig.

Az összes kitűnő hatású, de ártalmatlan kozmetikus gyógyszerek az intézetben beszerezhetők. Diskrét postai szállítás útján is.

Dr. Halász Andor. 170

Igazságszolgáltatás.

Rejtélyes rablás.

— Esküdtseki tárgyalás. —

Egy régi, bonyodalmas bűntény fekszik most a nagyvárad esküdtbírósa előtt. Még 1905. július 20-án történt, hogy Kiss Sándor bagaméri parasztagdát ismeretlen tettesek éjjel kirabolták. A rablók bekormozott ábrázattal törtek be és a parasztagdát, aki egyedül volt odahaza, leteperték, összeverték, azután pedig körülbelül 40000 frtot elvitték. Mikor a parasztagda felocsúdott, a rablóknyoma sem volt. A csendőrség nagy apparátussal kezdte meg a nyomozást, de minden eredmény nélkül.

Közben Kiss Sándor meghalt, a fia azonban, Kiss Lajos tovább is éberen nyomozott az ismeretlen tettesek után. Az a gyanu támadt hogy Gy. Lakatos János bagaméri parasztagda követte el a rablást, fiával Gy. Lakatos Imrével és Balogh István székellyhidi lakossal együtt. Gy. Lakatosék ugyanis meglepő módon kezdtek gazdagodni. Pénzt adtek ki másnak kölcsönül, holott addig ők kértek mástól. Lovat, bornyut vettek, szóval minden jel arra mutatott, hogy

Gy. Lakatosék nem igaz uton jutottak vagyonhoz. Kiss Lajos egyszer meg is kérdezte atyjától, hogy a bekormozott rablók nem hasonlítotak-e Gy. Lakatosékhoz? Az öreg azt felelte, lehet.

Igy aztán Kiss Lajos elhatározta, hogy jelentést tesz Gy. Lakatosék ellen. Az ügyészség azonnal el is rendelte letartóztatásukat és azóta, vagyis múlt év december óta állandóan nyomozott a bonyodalmas ügyben.

A vizsgálat most már befejeztetvén, a bíróság tegnap kezdte tárgyalni az ügyet, amely előreláthatólag 4—5 napot fog igénybevenni.

A tárgyalást dr. Csulyok Béla vezeti. A közvédat dr. Szolnok Jenő kir. ügyész képviseli. Magánvádoló képviselője dr. Poyvár Szevér. Gy. Lakatos János, Gy. Lakatos Jánosné és Gy. Lakatos Imre védője dr. Weiman Jenő. Balogh István dr. Boros János.

Tegnap a vádintakat hallgatták ki és a beidézett 42 tanu közül párat. A vádlottak mindent tagadnak. A tárgyalást ma folytatják.

Uj áruház!

Hölgyeim! Sok pénzt takaríthatunk meg, ha

Radó és Kertész

Kossuth-utca 2. sz. - Telefon 10-12. sz.

Uj női divatruháknak megkezdődött nagy őszi oceanstíját, valódi angol és francia kosztim és bluz kelme újonságait megtekinthetik. Felhívó olcsó árak. Legmeghib-
hatóbb bevásárlási forrás, mennyasszonyi kegyelmeket csak itt szerzhettek be olcsón. Előrendelői vászon és asztalmentek, szőnyegek és függönyök nagy választékban.

ÁVIRATOR.

Zichy János édesanyja meghalt.

Pécs, szept. 26.

Zichy János vallás- és közoktatásügyi miniszter édesanyja ma meghalt. Zichyné az utóbbi időben igen sokat betegeskedett s az orvosa már jóelőre jelezték a katasztrófa bekövetkezését. A haláleset mély részvétel keltett mindenfelé.

A római kolna.

Róma, szept. 26.

A római polgármester a napokban megbotránkozott hangon beszédet mondott egy népgyűlésen a pápa és a katolikus vallás ellen. A polgármester szavaira a pápa most levelet íratott egy bibornok útján. E levélben határozottan tiltakozik az ellen, hogy egy tisztviselő izgasson a vallás ellen és olyan hangon beszéljen a pápáról és a katolikus vallásról.

A bán Eszéken.

Eszék, szept. 26. A bán tiszteletére adott diszebeden az első felköszöntőt a bán mondta a királynak, azután Neimann alpolgármester a bán köszöntötte fel, most ismét a bán emelt poharat Khuen-

Héderváry miniszterelnökre. A banket után diszebedés volt a színházban.

Gyilkos orvos.

Sanfranciskó, szept. 26. Borzalmas bűntettet fedeztek fel, mely Crippen rémes tetteire emlékeztet. Egy orvos által lakott ház pincéjében, vékony cement réteg alatt megtalálták egy Svan Evelin nevű tanítónő feldarabolt holttestét. A leány szeretője volt egy milliomosnak s orvos meg nem engedett műtétet végzett rajta, minek következtében meghalt. Az orvost letartóztatták.

A szerkesztésért felelős:

Dr. VUCKICS GYULA.

CZAPFALVI JÓZSEF

mázoló, épület és butorfestő

Nagyvárad, Nagy Sándor-utca 11 szám.

Helyi és vidéki telefon szám: 1001.

Elvállalok minden e szakmába vágó munkát u. m.: fa- és márvány utánzat készítését, épület, üzleti, kávéházi és gyógyszerári berendezések és butorok festését, kerti butorok zománcozását és porcellán utánzást Vidéki megrendeléseket a legpontosabban készítik.

Tisztelettel
Czapfalvi József.

358

Törlesztéses kölcsön!

Feltételek:

**Teljes árfolyam
5.65 annuitás.**

LÁSZLÓ ERNŐ

bank és kereskedelmi irodája
Nagyvárad, Lévy-palota,
Ezredévi emlék tér sarok.

NYILTTÉR.

BÚTOR

jó kivitelben, jutányosan

REISZ

butorgyárában

Nagyvárad, Kossuth(Sas)-u. 7.

Villamos és műszaki felszerelési vállalat

Nagyvárad, Rákóczi-ut, 5.

A Magyar Siemens Schuckert művek képviselője.

o-o

Tantallampák gyári raktára.

o-o

Elektro és gépészmérnöki iroda.

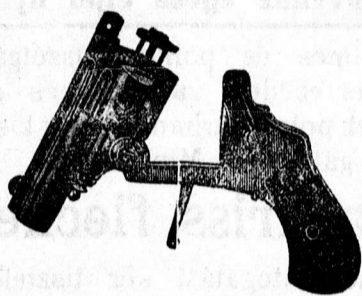
Elvállal mindennemű villamvilágítási és erőátviteli munkálatokat, ivlámpák kezelését, szénpálcák szállítását, telefon, telegráf, villámhárítók, csengő és jelző berendezéseket és javításokat. Raktáron tart modern és izléses villamos csillárokat, izzólámpákat fűtő- és főzőkészülékeket, motorokat és szellőztetőket.

Különlegesség: Szabadalmazott „SIMPLEX” vizszűrők. Szabadalmak kidolgozása és értékesítése.

Reichel Henrik,

elektro és gépészmérnök.

Üzlet átvétel.

Üzlet átvétel.

Tisztelettel értesitem a nagyrebecsült fegyvertartó közönséget, hogy a 30 év óta fennálló SCHULLER ÁRPÁD-féle

puskaműves üzletet

átvettem és azt kellő szaktudással tovább vezetem. — Hivatkozva Pécssett 30 év óta létező és fennálló puskaműves üzletemre, amely kétszer lett aranyéremmel kitüntetve és pedig 1888. :: Pécssett, 1907. kiállításon Pécssett. :: Általam készített vagy javított fegyverekért mindig kezességet vállalok. Régi fegyvereket használhatóvá átalakítok.

Tömeges pártfogást kérek

Ladányi József,

puskaműves,

Nagyvárad, Uri-utca, 21. szám.

Gyorsan pusztul a bőr s ezt Ön
bánja,
Ha Fernolendt NIGRIN-jét nem
használja.

A Biharmegyei Gazdák Aru-
és Hitelintézetének
sertéshizlaldájában

a mai naptól kezdve kővér sertések naponként reggel 8 óráig és délután 3-tól 5 óráig egyenként is, a napi áron kaphatók.

Mindenkinek előnyére van, ha a Miskolci

„Kristály” vegytisztító

ruhafestő és gőzmosógár VII. sz. fióküzletébe adja ruháit vegytisztítás, festés és gőzmosás végett.

Saját érdekében cselekszik tehát, ha felkeresi a

Szt. János-utca 2. sz.

alatti fióküzletet, hol

helybeli árak mellett

a legszebb munkát kapja.

TÁTRAI ÉS TÁRSAI

Vasöntöde és gépgyár. Nagyvárad, Össi-tér.

Elvállal: Épület és műlakatos munkákat, vízvezeték és csatornázási munkákat, gyárak teljes berendezését, közlőműveket.

Gyárt: gazdasági gépeket és ekéket, magánjárókat és cementipari gépeket.

Biharmegye legnagyobb gépjavító műhelye.

Műszaki gépészmérnöki iroda.

2—3 középiskolát végzett fiu
nyomdász tanulónak

felvétetik

Szent László-nyomda
R.-T.-nál.

Őszi idény

beköszöntése alkalmával felhívjuk a t. vásárló közönség figyelmét

helyi gyártmányainkra,

melyek csak fiók üzletünkben jutnak eladásra **szabott egységárak** mellett.

Moskovits Farkas és Társa
cipőgyár R.-T. Nagyvárad.

Központi fiók üzlet:

Kossuth-utca gyár épület.

II. fiók üzlet:

Rákóczi-ut Bazár épület.

Vidéki megrendelések pontos és gyors elintézését nyernek.

Szives tudomására hozom a n. é. közönségnek, hogy Nagyváradon, a Zöldfa-passage-ban levő

szücs-üzletemben

minden szakmába vágó munkák személyes felügyeletem alatt készülnek. Gallérok, muffok, szörme-kabátok ujonnan. Javitást és átalakítást olcsón és pontosan eszközölök.

Szives megbízást tisztelettel kér

DÓZSA JÁNOS,
szücsmester.

A
„TISZÁNTUL”-ra
előfizethetni
mindennap.

Nagyvárad város
VILLAMOS MŰVE

Iroda és raktár: NAGYVÁRAD, Vár-tér 1.

Raktáron tartjuk a javított dr. Just-féle

Wolfram lámpát

melynek áramfogyasztása az izzólámpával szemben 75 százalék megtakarítást mutat fel. 40 gyertyás Wolfram lámpa darabja 3.60 kor. 100 gyertyásé 5 kor. 50 fill.

Sima izzólámpa dbja 72 fillér,

tehát 5 százalék kartell áron alul.

Mindenemű izzólámpa különlegességek, fényképezési lámpák ugyancsak legolcsóbb áron kaphatók.

Csillárok,

ívlámpák

állandóan nagy választékban kaphatók a villamos telepen külön célra épített nagy

csillár-raktárunkat megtekintésre ajánljuk.

Ugyanott állandóan raktáron tartunk

villamos motorokat

1. lóerőtől 12 lóerőig minden nagyságban

Elvállaljuk

és erőátviteli berendezések felszerelését, bővítést, átalakítását, javítását, ívlámpák kezelését, hozzávaló szénpálcák szállítását, berakását és minden e szakmába vágó munkákat a legolcsóbb áron mellett.

Költségvetések ingyen.

villamos világítás

Telefon szám 514.

Főszerelő telefonja 55. sz.

81

Egész éjjel ügyeletes szolgálat.

Kálló István és Társa

műszaki és gazdasági

üzlet

Nagyvárad

TELEKY-UTCA 9.

Dr. Nemes palota ::

Baross-utca 60. számú ház földszintjén két szoba, konyha és mellékhelyiségekből álló lakás 1910 évi

november 1-től kiadó

Értekezni lehet Polgári Takarékpénztárnál, Kossuth-u. 4. sz.

Ha melege van,

ha fáradt, vagy unatkozik, siessen
Kecskeméthy István

„NEMZETI“ kerthelyiségébe,

hol üdülést, kellemes szórakozást,

ingyen, kitűnő italokat és izletes ételeket

olcsó pénzért kaphat. Ha lehet, ne menjen egyedül, hanem családjával és barátaival, hogy a kellemes szórakozást megoszthassa velők.

— Minden este fényes műsor —

mozgófénykép előadás.

A kávéház egész éjjel nyitva.

Figyelemes és pontos kiszolgálás. Társas ebédek, vacsorák és abonensek polgári áron lesznek kiszolgálva. — Minden nap

friss flecken.

Számos látogatást kér tisztelettel

Kecskeméthy István vendéglős, a NEMZETI szálloda, vendéglő és kávéház bérloje.

Hirdetések

felvételnek a kiadóhivatalban.

Tarsoly és Risztó különlegességek vaskereskedése

Nagyvárad, Rákóczi-ut.

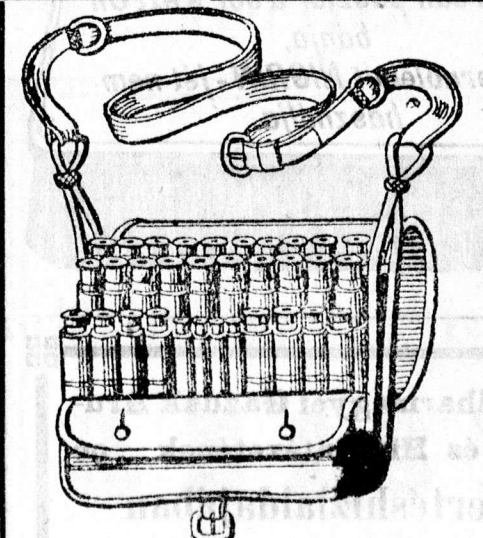
Telefon helyben és vidéken 390.

M. kir. löpor áruda

Wöllersdorfi vadásztöltények egyedüli elárúsítói.

Vadászati felszerelések, vadászfegyverek.

Mindennemű és fajta fegyver töltények készen megtöltve nagy választékban.